

ПРИПРЕМИ СЕ НА ВРЕМЕ - РЕШАВАЈ БЕЗ ТРЕМЕ

• СТАРТ •

Ово је баш оно што ти треба да знаш!

ИСТОРИЈА 6

ПРИПРЕМА ЗА СВЕ ПРОВЕРЕ ЗНАЊА

• ТЕСТОВИ • УСМЕНИ • ПИСМЕНИ • КОНТРОЛНИ • ЗАВРШНИ ИСПИТИ •

320
ЗАДАТАКА

16
ТЕСТОВА

ПРИРУЧНИК
СА РЕШЕЊИМА
ЗА ПРОВЕРУ
И УЧЕЊЕ

skolaplus.com

СТАРТ

Ово је баш оно што треба да знаш!

ТЕСТОВИ

УПУТСТВО ЗА ТРЕНИРАЊЕ ЗНАЊА ИЗ ИСТОРИЈЕ И СТИЦАЊЕ ШАМПИОНСКЕ ТИТУЛЕ

Драги ученици,

Пут ка сваком успеху чине мали кораци. Исто важи за учење. Испред себе имате тестове из историје, који се састоје од 20 питања, а које смо ми, из “Школе плус” назвали тренинзима, зато што су, на неки начин, налик њима: забавни су, раде се без притиска и никако на силу. За њихово решавање потребно је неколико корака:

1. Корак - одморите се од школе (слушајте музику, изађите у парк или одспавајте).
2. Корак - прочитајте лекцију из књиге (није неопходно ако сте активни на часу).
3. Корак - почните да решавате тренинг (тест). За свако питање имате малу помоћ Изија. Предвиђено време за решавање једног је 30 минута, што је довољно, па можете радити без журбе.
4. Корак - након урађеног тренинга (теста), проверите исправност одговора, поредећи их са решењима која добијате уз тренинге. Ако сте направили грешку, у решењима ћете наћи појашњења.
5. Корак - саберите тачне одговоре и поступите у складу са упутством.
6. Корак - насмешите се, јер сте, тренирајући знање из историје, решавањем ових тестова, сигурно научили много.

Напомена: тренинге радити без нервозе и не прескакати кораке. Користити их одмах након обрађене области из историје, барем једном месечно. Жељени ефекти су: учење ефикасно и без нервозе. За даља упутства обратити се наставнику математике или родитељу.

Срећан рад!
Аутор

ИСТОРИЈА 6

Историја 6 · тренинг 01

ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ СРЕДЊЕГ И РАНОГ НОВОГ ВЕКА. 3

Историја 6 · тренинг 02

ПРЕДИНДУСТРИЈСКА ЕПОХА И ВЕЛИКА СЕОБА НАРОДА 7

Историја 6 · тренинг 03

ВЕЛИКЕ СИЛЕ РАНОГ СРЕДЊЕГ ВЕКА – ФРАНАЧКА ДРЖАВА И ВИЗАНТИЈА 11

Историја 6 · тренинг 04

РАЗВОЈ ЈЕДНОБОЖАЧКИХ РЕЛИГИЈА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ – ХРИШЋАНСТВО И ИСЛАМ . . 15

Историја 6 · тренинг 05

ФЕУДАЛИЗАМ - ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА И СЛОВЕНИ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ 19

Историја 6 · тренинг 06

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ 23

Историја 6 · тренинг 07

ПОКРШТАВАЊЕ И КУЛТУРА СРБА У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ
И РАЗВОЈ ФЕУДАЛНИХ ДРЖАВА 27

Историја 6 · тренинг 08

КРСТАШКИ РАТОВИ, СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ И РАЗВОЈ КУЛТУРЕ
У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ 31

Историја 6 · тренинг 09

СРБИЈА ОД ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XII ДО КРАЈА XIII ВЕКА. 35

Историја 6 · тренинг 10

СРПСКО ЦАРСТВО И ПОЧЕЦИ СЛАБЉЕЊА СРПСКЕ СРЕДЊОВЕКОВНЕ ДРЖАВЕ 39

Историја 6 · тренинг 11

СРЕДЊОВЕКОВНА БОСНА, ДУБРОВНИК, ДРУШТВО
У ДРЖАВИ НЕМАЊИЋА И УСПОН МОРАВСКЕ СРБИЈЕ 43

Историја 6 · тренинг 12

КОСОВСКА БИТКА, СРПСКА ДЕСПОТОВИНА – УСПОН И ПАД 47

Историја 6 · тренинг 13

ПАД БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА ПОД ОСМАНСКУ ВЛАСТ И КУЛТУРА СРБА
У СРЕДЊЕМ ВЕКУ, ВЕЛИКА ГЕОГРАФСКА ОТКРИЋА 51

Историја 6 · тренинг 14

ПОЈАМ МАНУФАКТУРНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И УСПОН ГРАДОВА,
КУЛТУРЕ ХУМАНИЗАМ И РЕНЕСАНСА. 55

Историја 6 · тренинг 15

АПСОЛУТИСТИЧКЕ МОНАРХИЈЕ И ОСМАНСКО ЦАРСТВО НА ВРХУНЦУ МОЋИ 59

Историја 6 · тренинг 16

ПОЛОЖАЈ СРБА ПОД ОСМАНСКОМ ВЛАШЋУ, ОТПОР,
РАТОВИ И СЕОБЕ, СРБИ ПОД ХАБЗБУРШКОМ ВЛАШЋУ. 63

ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ СРЕДЊЕГ И РАНОГ НОВОГ ВЕКА

001. Означи тачан хронолошки след периода који чине историјско доба:

- ☐ средњи век, нови век, стари век, савремено доба
- ☐ савремено доба, стари век, средњи век, нови век
- ☐ стари век, средњи век, нови век, савремено доба
- ☐ нови век, стари век, средњи век, савремено доба

002. Период средњег века је трајао од:

- ☐ VI до XV века
- ☐ IV до XIII века
- ☐ V до XV века
- ☐ V до XVI века

003. Средњи век је трајао:

- ☐ 500 година
- ☐ 1000 година
- ☐ 2000 година
- ☐ 1500 година

004. Средњи век је почео уништењем једног великог царства. Обележи назив тог царства.

- ☐ Западног римског царства
- ☐ Византијског царства
- ☐ Турског царства
- ☐ Персијског царства

005. Средњи век се завршио открићем једног континента. Обележи назив тог континента.

☐ Аустралија	☐ Америка
☐ Африка	☐ Азија

006. Током средњег века Европљани су познавали географске просторе:

- ☐ Америке, Северне Африке, делове Азије
- ☐ Европе, Аустралије, Северне Африке
- ☐ Северне Африке, Европе, делове Азије
- ☐ Европе, Јужне Африке, Азије

007. Ново друштвено уређење, које се јавило у средњем веку, назива се:

- ☐ робовласништво
- ☐ феудализам
- ☐ социјализам
- ☐ капитализам

008. Основни слојеви средњовековног друштва били су:

- ☐ робови, феудалци и свештенство
- ☐ кметови, феудалци и свештенство
- ☐ феудалци, кметови и владари
- ☐ кметови, свештенство и робовласници

009. Кметови су се, као потчињени слој друштва, још називали:

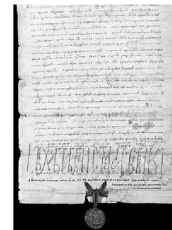
☐ робови	☐ радници
☐ зависни сељаци	☐ занатлије

010. Једнобожачке религије, које су се шириле током средњег века, биле су:

- ☐ хришћанство и ислам
- ☐ будизам и ислам
- ☐ хришћанство и јудаизам
- ☐ јудаизам и ислам

011. Који историјски извори су најважнији за историчаре?

- ☐ усмена предања
- ☐ аудио-визуелни
- ☐ писани извори
- ☐ материјални извори

012. Шта су житија?

- ☐ Житија су биографије које описују живот светитеља и чуда која је чинио.
- ☐ Житија описују важне историјске догађаје хронолошким редом.
- ☐ Житија су кратки описи важних догађаја на белинама старих рукописа.
- ☐ Житија су документи које издаје владар.

013. Шта су повеље?

- ☐ Повеље су натписи на црквама и манастирима.
- ☐ Повеље су документи са потписом и печатом владара.
- ☐ Повеље су кратке белешке о важним догађајима у току године.
- ☐ Повеље су грбови средњовековних владара.

014. У материјалне историјске изворе спадају:

- ☐ митови и легенде
- ☐ натписи
- ☐ грађевине
- ☐ хронике

015. Шта су фреске?

- ☐ Фреске су слике утиснуте на старом новчићу.
- ☐ Фреске су слике на свежем малтеру.
- ☐ Фреске су слике на грбу средњовековних владара.
- ☐ Фреске су слике које су украшавале средњовековне књиге.

016. У ком периоду је трајао нови век?

- ☐ од XV до XIX века
- ☐ од XIV до XIX века
- ☐ од XV до XX века
- ☐ од XIV до XX века

017. Најзначајнији технички проналасци преиндустријског доба били су:

- ☐ штампач и ватрено оружје
- ☐ ватрено оружје и точак
- ☐ парна машина и штампарија
- ☐ штампарија и ватрено оружје

018. Шта је мануфактура?

- ☐ То је врста феудалног поседа.
- ☐ То је занатска радионица у којој је заступљен ручни рад.
- ☐ То је врста ватреног оружја.
- ☐ То је штампарска машина.

019. Ко је изумео парну машину?

- ☐ Јохан Гутенберг
- ☐ Галилео Галилеј
- ☐ Џејмс Ват
- ☐ Леонардо да Винчи

020. У чему је значај открића парне машине?

- ☐ Подстакла је развој индустријске производње.
- ☐ Подстакла је развој мануфактуре.
- ☐ Подстакла је ширење феудалних друштвених односа.
- ☐ Подстакла је развој културе и образовања.

СТАРТ

Ово је баи оно иио иреба да знаи!

ОДГОВОРИ И РЕШЕЊА

ИСТОРИЈА 6

skolaplus.com

ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ СРЕДЊЕГ И РАНОГ НОВОГ ВЕКА

001. Означи тачан хронолошки след периода који чине историјско доба:

- ☐ средњи век, нови век, стари век, савремено доба
☐ савремено доба, стари век, средњи век, нови век
☒ стари век, средњи век, нови век, савремено доба
☐ нови век, стари век, средњи век, савремено доба

Одговор: стари век, средњи век, нови век, савремено доба.

Да би лакше проучавали прошлости људској друштва, историчари су историјско доба поделили на неколико хронолошких целина: стари век, средњи век, нови век и савремено доба.

002. Период средњег века је трајао од:

- ☐ VI до XV века
☐ IV до XIII века
☒ V до XV века
☐ V до XVI века

Одговор: V до XV века.

Историјски период који је уследио после старој века назива се средњи век. Ово раздобље је трајало од V до XV века. Дели се на рани и позни средњи век који се разликују по степеном развијености привреде, културе и друштва.

003. Средњи век је трајао:

- ☐ 500 година
☒ 1000 година
☐ 2000 година
☐ 1500 година

Одговор: 1000 година.

Средњи век је трајао 10 векова. Један век има 100 година, дакле 10 векова је 1000 година.

004. Средњи век је почео уништењем једног великог царства. Обележи назив тог царства.

- ☒ Западног римског царства
☐ Византијског царства
☐ Турског царства
☐ Персијског царства

Одговор: Западног римског царства.

Историчари за почетак средњег века узимају пројект најмоћније државе старој века Западног римског царства 476. године. Пројект ове велике државе изазвао је промене на свим територијама које је обухватало и одразило се на начин живота многих народа који су у њим оквирима живели.

005. Средњи век се завршио открићем једног континента. Обележи назив тог континента.

- ☐ Аустралија
☒ Америка
☐ Африка
☐ Азија

Одговор: Америка.

Већина историчара сматра да је средњи век завршен 1492. године, када је Кристифор Колумбо дошао до америчког континента. Откриће новој континента је изазвало велике друштвене, културне, а нарочито привредне промене у Европи.

006. Током средњег века Европљани су познавали географске просторе:

- ☐ Америке, Северне Африке, делове Азије
- ☐ Европе, Аустралије, Северне Африке
- ☒ Северне Африке, Европе, делове Азије
- ☐ Европе, Јужне Африке, Азије

Одговор: Северне Африке, Европе, делове Азије.

Током средњег века Европљани су познавали области Европе, Северне Африке и делове Азије. Све до краја 15. века Европљани нису знали за постојање Северне и Јужне Америке. Исто се односи и на простор Далеког истока и Аустралије. Становници средишњих и јужних делова Африке ипак су остали непознати Европљанима током средњег века.

007. Ново друштвено уређење, које се јавило у средњем веку, назива се:

- ☐ робовласништво
- ☒ феудализам
- ☐ социјализам
- ☐ капитализам

Одговор: феудализам.

Друштвено уређење, које је настало у средњем веку, назива се феудализам. Назив је добио по феуду, земљишном поседу који владар додељује племићима као награду за верност и оданост исказану у војним походима.

008. Основни слојеви средњовековног друштва били су:

- ☐ робови, феудалци и свештенство
- ☒ кметови, феудалци и свештенство
- ☐ феудалци, кметови и владари
- ☐ кметови, свештенство и робовласници

Одговор: кметови, феудалци и свештенство.

Основни слојеви средњовековног друштва чинили су: кметови, феудалци и свештенство. Феудалци или племићи били су изузетно богати људи. У почетку су управљали, а касније су и поседовали феудалне поседе, као и велики број кметова који су чинили пошчињени слој друштва.

009. Кметови су се, као потчињени слој друштва, још називали:

☐ робови	☐ радници
☒ зависни сељаци	☐ занатлије

Одговор: зависни сељаци.

Кметови су се још називали и зависни сељаци. Нису имали слободу кретања. Обављали су различите послове у оквиру феудалног поседа, али су ипак били у бољем положају у односу на античке робове. Поседовали су кућу, башту, оруђе за рад. Самим тим били су заинтересованији за рад од робова.

010. Једнобожачке религије, које су се шириле током средњег века, биле су:

- ☒ хришћанство и ислам
- ☐ будизам и ислам
- ☐ хришћанство и јудаизам
- ☐ јудаизам и ислам

Одговор: хришћанство и ислам.

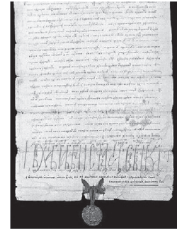
За разлику од старог века, у коме су преовлађавале многобожачке религије, у средњем веку се развијају једнобожачке религије - хришћанство и ислам. Хришћанска црква је преживела промене које су настале почетком средњег века, а ислам се јавља у VII веку и интензивно се шири освајањима Турака Османлија.

011. Који историјски извори су најважнији за историчаре?

- ☐ усмена предања
- ☐ аудио-визуелни
- ☒ писани извори
- ☐ материјални извори

Одговор: писани извори.

За историчаре су најважнији писани историјски извори, али не и једини на основу којих се поуздано могу реконструисати догађаји из прошлости. Историчари у проучавању прошлости користе и материјалне историјске изворе, док су усмена предања најмање поуздана врста извора, посебно када се истражују догађаји из далеке прошлости.

012. Шта су житија?

- ☒ Житија су биографије које описују живот светитеља и чуда која је чинио.
- ☐ Житија описују важне историјске догађаје хронолошким редом.
- ☐ Житија су кратки описи важних догађаја на белинама старих рукописа.
- ☐ Житија су документи које издаје владар.

Одговор: Житија су биографије које описују живот светитеља и чуда која је чинио.

Житија описују животи светитеља, али и чуда која је чинио. Настали су са циљем да подстакну вернике на религиозан живот. Садрже цитате из Библије, а најчешће су чињана током обода у манастирским трезоријима. Најзначајнија житија за нашу средњовековну историју су: Житије Св. Симеона и Житије Св. Саве.

013. Шта су повеље?

- ☐ Повеље су натписи на црквама и манастирима.
- ☒ Повеље су документи са потписом и печатом владара.
- ☐ Повеље су кратке белешке о важним догађајима у току године.
- ☐ Повеље су грбови средњовековних владара.

Одговор: Повеље су документи са потписом и печатом владара.

Повеље су документи које је током средњег века углавном издавао владар, власелин или црква. Обавезно садрже потпис и печат. Писани су у посебним канцеларијама и по строгом правилима, а састављали су их средњовековни писари-дијаци. На основу њих сазнајемо величину феуда, границе и друге привредне и друштвене односе.

014. У материјалне историјске изворе спадају:

- ☐ митови и легенде
- ☐ натписи
- ☒ грађевине
- ☐ хронике

Одговор: грађевине.

У материјалне историјске изворе спадају старе грађевине, као и разни предмети за свакодневну употребу и уметничка дела. Чувају се углавном у музејима.

015. Шта су фреске?

- ☐ Фреске су слике утиснуте на старом новчићу.
- ☒ Фреске су слике на свежем малтеру.
- ☐ Фреске су слике на грбу средњовековних владара.
- ☐ Фреске су слике које су украшавале средњовековне књиге.

Одговор: Фреске су слике на свежем малтеру.

Фреске су слике на свежем малтеру које су украшавале средњовековне манастире, а на њима су углавном приказане сцене из Библије и живота Исуса Христа.

016. У ком периоду је трајао нови век?

- ☐ од XV до XIX века
- ☐ од XIV до XIX века
- ☒ од XV до XX века
- ☐ од XIV до XX века

Одговор: од XV до XX века.

Нови век је почео открићем Америке 1492. године, а трајао је до завршетка Првог светског рата, 1918. године.

017. Најзначајнији технички проналасци преиндустријског доба били су:

- ☐ штампач и ватрено оружје
- ☐ ватрено оружје и точак
- ☐ парна машина и штампарија
- ☒ штампарија и ватрено оружје

Одговор: штампарија и ватрено оружје.

Најзначајнија техничка открића на крају средње и почетком новог века била су откриће штампарије, ватреног оружја, али и усавршавање часовника и компаса.

018. Шта је мануфактура?

- ☐ То је врста феудалног поседа.
- ☒ То је занатска радионица у којој је заступљен ручни рад.
- ☐ То је врста ватреног оружја.
- ☐ То је штампарска машина.

Одговор: То је занатска радионица у којој је заступљен ручни рад.

Мануфактура (од лат. manu - рука, facere, радити руком) је занатска радионица у којој се производи ручно израђују. Унутар ње ради више мајстора који су специјализовани за одређену врсту посла. Овакве радионице почињу да се стварају у земљама северне Европе и Италије током XV и XVI века. Мануфактура је прелазни облик производње од ручне ка машинској.

019. Ко је изумео парну машину?

- ☐ Јохан Гутенберг
- ☐ Галилео Галилеј
- ☒ Џејмс Ват
- ☐ Леонардо да Винчи

Одговор: Џејмс Ват.

Парну машину је конструисао и патентирао британски проналазач Џејмс Ват, 1769. године.

020. У чему је значај открића парне машине?

- ☒ Подстакла је развој индустријске производње.
- ☐ Подстакла је развој мануфактуре.
- ☐ Подстакла је ширење феудалних друштвених односа.
- ☐ Подстакла је развој културе и образовања.

Одговор: Подстакла је развој индустријске производње.

Проналазак парне машине утицао је на бржи развој индустријске производње. Индустрија је привредна грана заснована на коришћењу машина у производњи. Парна машина је посебно нашла примену у текстилној производњи. Захваљујући интензивној употреби машинске производње, Енглеска ће ускоро бити названа „радионица света“.